

Heilung d Gelähmten am Sabbat – am Te
Frankreich 1240

— Uzdravení u rybníka Bethesda

1 Potom byly židovské svátky a Ježíš se vydal do Jeruzaléma. 2 V Jeruzalémě je u Ovčí brány rybník, hebrejsky zvaný Bethesda, a u něho pět sloupořadí. 3 V nich lehávalo množství nemocných, slepých, chromých a ochrnutých čekajících na pohyb vody. 4 Neboť anděl Páně čas od času sestupoval do rybníka a vířil vodu; kdo první po tom zvěření vstoupil do vody, býval uzdraven, ať trpěl kteroukoli nemocí. 5 Byl tam i jeden člověk, nemocný již třicet osm let. 6 Když Ježíš spatřil, jak tam leží, a poznal, že je už dlouho nemocen, řekl mu: „Chceš být zdravý?“ 7 Nemocný mu odpověděl: „Pane, nemám nikoho, kdo by mě donesl do rybníka, jakmile se voda rozvíří. Než se tam sám dostanu, jiný mě předejde.“ 8 Ježíš mu řekl: „Vstaň, vezmi své lože a chod!“ 9 A hned byl ten člověk uzdraven; vzal své lože a chodil. Toho dne však byla sobota. 10 Židé řekli tomu uzdravenému: „Je sobota, a proto nesmíš nosit lože.“ 11 Odpověděl jim: „Ten, který mě uzdravil, mi řekl: Vezmi své lože a chod!“ 12 Zeptali se ho: „Kdo je ten člověk, který ti řekl: Vezmi je a chod?“ 13 Ale uzdravený nevěděl, kdo to je, neboť Ježíš se mu ztratil v zástupu, který tam byl. 14 Později vyhledal Ježíš toho člověka v chrámě a řekl mu: „Hle, jsi zdrav. Už nehřeš, aby tě nepotkalo něco horšího!“ 15 Ten člověk šel a oznámil Židům, že je to Ježíš, kdo ho uzdravil. 16 A proto Židé začali Ježíše pronásledovat, že takové věci dělal v sobotu. 17 On však jim odpověděl: „Můj Otec pracuje bez přestání, proto i já pracuji.“ 18 To bylo příčinou, že Židé ještě více usilovali Ježíše zabít, protože nejen znesvěcoval sobotu, ale dokonce nazýval Boha vlastním Otcem, a tak se mu stavěl naroveň.

Verš 1. Ježíš je se svými učedníky (spolupracovníky) na cestě na velké židovské svátky v Jeruzalémě. Slavení svátků pro něj není v protikladu vůči jeho kazatelské a pomáhající praxi. Společné slavení utváří a utvrzuje společenství jeho učedníků.

Verš 2. Do Jeruzaléma vstupují Ovčí branou, kde se nacházelo rozsáhlé sociální a terapeutické centrum Bethesda, zahrnující pět velkých hal.

Verš 3. Ježíš přerušuje svou cestu na poutní místo a se svými spolupracovníky navštěvuje nejprve toto zařízení. Šlo o zařízení pro různé cílové skupiny potřebných.

Verš 5. V „množství nemocných“ si Ježíš všimne jednoho obzvláště těžce postiženého, který trpí svým stavem již 38 let, a obrátí se k němu.

Verš 6. Ježíšův sociálně-empatický cit mu napovídá, že tento muž je zasažen svým osudem v mnoha ohledech a obzvláště silně. S respektem vůči jeho svobodnému sebeurčení se jej otáže, zda chce být zdrav. Nezabývá jej svéprávnosti a chce, aby se postavil za proces svého uzdravení celou vahou svého rozhodnutí, tedy, aby se změnil i uvnitř.

Verš 7. Nemocný vyslovuje své utrpení, které spočívá v tom, že kromě nemoci samé navíc postrádá k pomoci ochotné příbuzné, kteří by jej odnesli zavčas do léčivé termální vody. Než se k ní stihne doplazít, léčivé vodní substance jsou pryč. Nemocný tedy trpí nejen fyzicky, ale i sociálně. Nemá žádné pomocníky, je odkázán jen na sebe a je tudíž sociálně chudý. Být nemocný a osamocen, je situace, která tlak utrpení znásobuje.

Verš 8. Je nápadné, že Ježíš při své pomoci nevyužívá potenciálu termální terapie. Namísto toho uzdravuje muže pomocí silných slov, jelikož chce docílit vnitřního uzdravení. Úryvek traduje pouze tři klíčová slova:

„Vstaň“: Tím dává signál: ‚Máš v sobě životní energii a potenciál, takže můžeš zvládnout svůj životní osud. **Věř, důvěřuj** ve svou vnitřní sílu navzdory fyzickému a sociálnímu utrpení!‘

„Vezmi své lože“: Ježíš neříká: ‚Zahod' své lože/nosítka‘, nýbrž: ‚Přijmi svá nosítka a smíř se s nezvratnými prvky svého utrpení. Miluj sebe sama navzdory svým ‚nosítkům‘. Nedej se definovat a blokovat svými nosítky!‘ Téměř z každé situace nouze a utrpení zůstane určitý nevyřešený, neuzdravený zbytek sociálního, psychického, duchovního nebo tělesného utrpení. Pokud se životní energie a fantazie svážou jen s nezvratným pozůstatkem utrpení, nejsou člověku k dispozici pro vytváření vlastní budoucnosti. Energii a fantazii pak člověk spotřebovává jen retrospektivně, směrem zpět, ačkoliv by je potřeboval ke zvládnutí života s ‚nosítky na zádech‘. Základní poselství věty ‚vezmi své lože‘ zní: ‚**Jsi** a vždy budeš **láskeyhodný** navzdory svému postižení.‘

„Chod“: ‚Pokud budeš přesvědčený o hlubokém dobru své osoby a svého života, tzn. uvěříš v dobro v sobě a smíříš se se svými nosítky, tzn. přijmeš realitu svého života a budeš laskavý sám k sobě navzdory svým nosítkům, pak jdi, tzn. i ty máš budoucnost, můžeš žít a životaplně utvářet svůj život navzdory utrpení. **Měj naději!**‘

V těchto třech klíčových impulsech Ježíš obnovuje to, co je popisováno v psychologii jako bazální důvěra. Bazální důvěra přetavená do podoby víry, naděje a lásky tvoří základ jakéhokoliv udržitelného uzdravení a sociální změny.

Verš 9a. Ježíš **upřednostňuje vnitřní**, tzn. spirituální, duchovně-mentální **uzdravení**; neboť nosítka – výraz nezvratných omezení života – zůstávají. Přesto onen kdysi nemocný muž vykračuje; je totiž uzdraven zevnitř. Věří ve svůj dobrý potenciál, akceptuje nezměnitelné složky svého života, smíruje se s nimi, je k sobě laskavý a jeho život je naplněn nadějí.

Verš 9b. Okamžitě se však objevují **nové problémy**. Vnitřní uzdravení nemocného muže zpochybňují okolostojící, ať už z důvodu porušení pravidla stanovené pracovní doby nebo z důvodu pohybností nad uzdravující silou pomáhajícího a nad skutečností uzdravení klienta. Který sociální pracovník se nesetkal s tímto problémem, kdy druzí skepticky říkají: „To ale nezvládneš, uvidíš, za chvíli bude vše při starém...“?

Verš 10. Ježíšova solidarita s potřebnými nezná sabat. Nosítka utrpení se nedají v neděli odložit. Život a utrpení, která přináší, je třeba zvládat i v neděli. Mimoto i v neděli je třeba konat caritas, tzn. láskyplné, nadějeplné a důvěryplné sklonění se k trpícím.

Verš 11. Uzdravený muž se snaží obhájit své vnitřní uzdravení vyjádřené v „Vstaň, vezmi své lože a chod!“ Nic mu to však není platné. Kritika okolí je silnější.

Verš 12. Tehdejší nositelé odpovědnosti chtějí přesně vyzvědět, kdo se tímto způsobem provinil jako pomáhající.

Verš 13. Anonymita pomáhajícího skutku naznačuje, že tu nejde o jméno a osobu pomáhajícího, ale o jeho vnitřní povahu a přesvědčení. Ježíš pomáhá člověku jako člověku.

Verš 14a. Následují další uzdravující procesy. Uzdravený cítí, že za regeneraci jeho životní energie a životní perspektivy stojí Bůh. Příčinou jeho uzdravení nebyla pouze jeho vlastní síla a inspirace. Děkuje proto Bohu v Chrámu. To naprosto odpovídá tomu, jak Ježíš chápal pomáhání, jak to naznačují také jeho další uzdravení a rovněž následné setkání s uzdraveným v Chrámě.

Verš 14b. Ježíš vybízí uzdraveného, aby v budoucnosti kriticky hodnotil své chování vůči sobě i druhým. Je sice se svými nosítky uzdraven, ale snadno může své dobré životní možnosti promarnit a způsobit potíže sobě i druhým. Nechce jej kárat a neukazuje na jeho slabá místa, ale zve jej **k sebepoznání**. Sebepoznání je nejlepší cestou zlepšení. Udržitelné uzdravení znamená v duchovním smyslu svobodné a zodpovědné nové nasměrování vlastního života (teologicky „metanoia“).

Verš 15 Muž má radost, že zjistil, kdo mu pomohl, a oznamuje to Židům, kteří na něj naléhali.

Verš 16. Tehdejší ‚experti pomáhání‘ jsou rozezleni na Ježíše, jenž staví pomoc nad zákon. Možná je v tom obsažena i závist, neboť on pomáhá a uzdravuje lépe než oni sami.

Verš 17. Ježíš objasňuje svým kritikům jeden zásadní rozdíl: Původcem tohoto druhu uzdravení je Bůh. Potenciál revitalizace sociálně a fyzicky nemocného člověka se dá aktivizovat jen s pomocí Boží milosti a síly. Křesťansky motivovaný sociální pracovník se proto ve své praxi necítí osamocen, protože věří, že je doprovázen uzdravujícím Bohem. Může dokonce za pomoci modlitby navázat přímý vztah, ‚přímé spojení‘ s Bohem, tzn.

- * sdělit Bohu svou bezradnost a bezmoc,
- * frustraci z toho, že se nic nemění,
- * žádat o Boží spolupůsobení,
- * volat Boha ke spoluzodpovědnosti za pomoc,
- * odevzdat Bohu tísnivý smutek klienta atd.

Verš 18. Dnes, stejně jako před 2000 lety, je skandální a provokativní tvrdit, že Bůh skutečně působí v pomáhající a uzdravující praxi. Přesvědčení, že Bůh v člověku „pracuje“, postačuje i dnes k tomu, aby vzbudilo protesty.

Shrňme nyní spiritualitu Ježíšovy pomáhající praxe, tedy co znamená vnitřní, duchovní uzdravení:

- * Ochota klienta změnit se,
- * jeho sebepoznání různých aspektů svého utrpení,
- * obnovení víry, naděje a lásky,
- * přijetí a neodmítání nezměnitelného sociálního, fyzického, psychického, duchovního utrpení („nosítek“),
- * nasměrování životní síly a vize na budoucnost,
- * hledání smyslu životní situace pro obnovu života,
- * neztrácet ze zřetele destabilizující skeptické a kritické intervence okolí uzdraveného a
- * pomáhat subsidiárně a celostně, tzn. kultivovat také vztah k Bohu, mít pevný základ života, resp. mít ‚přímou linku‘ v obtížných životních situacích.